

Sag C-424/19

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

29. maj 2019

Forelæggende ret:

Curtea de Apel București (Rumænien)

Afgørelse af:

15. februar 2019

Sagsøger i første instans, nu appellant:

Cabinet de avocat UR

Sagsøgte i første instans, nu indstævnte:

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice

MJ

NK

Hovedsagens genstand

Sag anlagt i første instans og appel iværksat af Cabinet de avocat UR (advokatkontoret UR) (herefter »appellanten«) i en tvist mod Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București (regionalt generaldirektorat for offentlige finanser i Bukarest, Rumænien, på vegne af myndigheden for offentlige finanser, afdeling 3), Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice (myndighed for offentlige finanser, afdeling 3) samt MJ og NK, i deres egenskab af sagsøgte i første instans, nu indstævnte (herefter »de indstævnte«), til prøvelse af den dom, hvormed Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien) forkastede appellants anmodning om sletning fra fortegnelsen over personer, som skal

betale merværdiafgift (moms) og anmodning om tilbagebetaling af moms indbetalt i perioden fra 2010 til 2014 som følge af appellansens angiveligt ukorrekte registrering som momspligtig person.

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

I henhold til artikel 267 TEUF sammenholdt med artikel 19, stk. 3, litra b), TEU anmoder Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest, Rumænien) om en fortolkning af artikel 9, stk. 1, i Rådets direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem samt af princippet om EU-rettens forrang.

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Omfatter begrebet »afgiftspligtig person« ved anvendelse af artikel 9, stk. 1, i Rådets direktiv 2006/112/EF (om det fælles merværdiafgiftssystem) også enhver, der udøver advokaterhvervet?
- 2) Er det i medfør af princippet om EU-rettens forrang muligt i en senere sag at fravige retskraften af en endelig retsafgørelse, hvori det ved anvendelse og fortolkning af de nationale bestemmelser om merværdiafgift i det væsentlige er blevet fastslået, at en advokat ikke leverer varer, ikke udøver økonomisk virksomhed og ikke indgår tjenesteydelsesaftaler, men aftaler om juridisk bistand?

Anførte EU-retlige forskrifter

Artikel 9, stk. 1, artikel 24, stk. 1, og artikel 193 i Rådets direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem

Domstolens dom i sag C-224/01, Köbler, sag C-492/08, Kommissionen mod Frankrig, sag C-62/12, Kostov, sag C-463/14, Asparuhovo Lake Investment Company, og sag C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl.

Anførte nationale forskrifter

Artikel 127, 129 og 150 i Codul fiscal (lov om skatter og afgifter), som gennemfører artikel 9, 24 og 193 i direktiv 2006/112 i den nationale retsorden

Artikel 1341 og 1344 i Codul civil (den civile lovbog) angående tilbagebetaling af fejlagtigt indbetalte beløb

Artikel 431 og 432 i Codul de procedură civilă (retsplejeloven), som vedrører retskraft

Artikel 15 i Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (lov nr. 51/1995 om organisering og udøvelse af advokaterhvervet, herefter »lov nr. 51/1995«), hvorefter udøvelse af det omhandlede erhverv er uforeneligt med direkte udøvelse af kommerciel virksomhed

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

- 1 Ved stævning indgivet til Tribunalul București nedlagde Cabinet de avocat UR følgende påstande: Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice tilpligtes at slette appellanten fra fortegnelsen over momspligtige personer med virkning fra 2002, da appellanten er af den opfattelse, at advokatkontoret med urette er blevet registreret som momspligtig person; samtlige indstævnte tilpligtes in solidum at tilbagebetale den i perioden fra 2010 til 2014 uretmæssigt opkrævede moms for et samlet beløb på 1 016 804 rumænske lei (RON); de indstævnte MJ og NK tilpligtes at betale en bøde, som skal bogføres i statens budget, svarende til 20% af den nationale minimumsbruttoløn pr. dags forsinkelse; de indstævnte MJ og NK tilpligtes hver for sig at betale appellant en bøde på 1 000 RON pr. dags forsinkelse, der beregnes fra den 15. september 2015, dvs. den dato, hvor de indstævnte har pligt til at slette appellant fra fortegnelsen; samtlige indstævnte tilpligtes in solidum at betale renter på 0,03% af det samlede beløb på 1 016 804 RON pr. dags forsinkelse, der beregnes fra datoen for appellantens indbetaling af hvert enkelt momsbeløb indtil datoen for den faktiske tilbagebetaling fra de indstævnte.
- 2 Til støtte for sin påstand anførte appellant i det væsentlige, at appellant den 28. maj 2015 havde anmodet om sletning fra fortegnelsen over momspligtige personer og om tilbagebetaling af den uretmæssigt opkrævede moms med den begrundelse, at appellant med urette var blevet registreret som momspligtig person, idet appellant ikke var omfattet af bestemmelserne om merværdiafgift. Da de indstævnte ikke tiltrådte appellantens anmodninger, anlagde appellant sag ved den ovennævnte ret. Appellant gjorde gældende, at det samlede beløb på 1 016 804 RON, som blev indbetalt for moms i perioden fra 2010 til 2014, udgjorde et fejlagtigt indbetalt beløb, fordi den gæld, som skulle indfris ved indbetaling af dette beløb, ikke forelå.
- 3 I deres svarskrift nedlagde de indstævnte påstand om frifindelse og gjorde i det væsentlige gældende, at appellant var momspligtig, fordi appellant siden 2002 havde overskredet omsætningstærsklen for momsfritagelse og herefter havde angivet og indbetalt moms til afgiftsmyndigheden.
- 4 I sin replik anfægtede appellant modparternes argumenter og gjorde i det væsentlige gældende, at appellant udøvede advokaterhvervet, og at appellant med sine kunder havde indgået aftaler om juridisk bistand og ikke tjenesteydelsesaftaler. Eftersom appellant ikke udøvede økonomisk virksomhed, var appellant ikke omfattet af Codul fiscals momsbestemmelser.

- 5 Ved dom af 17. februar 2017 forkastede Tribunalul București appellanterns påstand. I sin begrundelse fastslog den nævnte ret i det væsentlige, at ved afgiftspligtig person i henhold til Codul fiscal forstås enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver økonomisk virksomhed, herunder liberale erhverv, uanset formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed. Da advokaterhvervet i henhold til lov nr. 51/1995 imidlertid udgør en selvstændig liberal virksomhed, henhører det under anvendelsesområdet for Codul fiscal, og derfor var appellantern afgiftspligtig. Appellanterns argument om, at udøvelse af advokaterhvervet ikke kan betragtes som levering af tjenesteydelser, blev forkastet, fordi liberale erhverv, herunder advokaterhvervet, nævnes særskilt i Codul fiscal. I øvrigt foreligger ingen lovbestemmelse, som fastsætter momsfratagelse for advokaterhvervet. Derfor var registreringen af appellantern som momspligtig person korrekt i henhold til loven.
- 6 Appellantern har iværksat appel til prøvelse af denne dom ved Curtea de Apel București.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 7 Den forelæggende ret har bemærket, at det er ubestridt, at appellantern på tidspunktet for sine anmodninger til afgiftsmyndighederne den 28. maj 2015 var registreret som momspligtig person, efter at appellantern i 2002 havde overskredet den i skatte- og afgiftslovgivningen fastsatte tærskel. Appellantern har imidlertid nedlagt påstand om tilbagebetaling af det omtvistede beløb, fordi beløbet ikke var skyldigt henset til, at appellanterns virksomhed ikke henhører under de i Codul fiscal fastsatte tilfælde.
- 8 Til støtte for appellen har appellantern bl.a. påberåbt sig retskraften af en dom afsagt den 21. september 2016 af Tribunalul București samt af en dom afsagt den 30. april 2018 af Curtea de Apel București i en anden sag, der vedrørte appellantern, hvor de nævnte retter i deres begrundelser bemærkede, at appellantern ikke havde leveret varer eller tjenesteydelser i Codul fiscals forstand, idet appellantern med sine kunder ikke havde indgået tjenesteydelsesaftaler, men aftaler om juridisk bistand, der er omfattet af anvendelsesområdet for lov nr. 51/1995 og i medfør af denne lov ikke udgør tjenesteydelsesaftaler.
- 9 Den forelæggende ret har præciseret, at en doms retskraft i henhold til den nationale lovgivning kan have både en negativ og en positiv virkning. Retskraftens negative virkning indebærer, at en ny sag mellem de samme parter i en tvist om samme genstand afvises for at undgå modstridende retsafgørelser. Retskraftens positive virkning medfører, at hvilken som helst af parterne kan påberåbe sig en endelig retsafgørelse truffet i en tidligere sag, såfremt de to tvister har indbyrdes tilknytning. Med hensyn til den positive virkning er det ikke nødvendigt, at betingelsen om, at de tre elementer i det processuelle retsforhold (parter, tvist og genstand) er opfyldt, hvilket derimod kræves hvad angår den negative virkning, men det er tilstrækkeligt, at der findes en tilknytning til den

tidligere trufne endelige afgørelse, hvortil den nye sag er bundet, således at der ikke træffes en afgørelse i den nye sag, som strider mod en anden rets afgørelse. Retskraftens positive virkning forudsætter ikke, at der er tale om samme tvist, men alene at de i de to tvister omhandlede elementer er de samme, således at virkningen kan påberåbes som materielt anbringende. I henhold til Codul de procedură civilă vedrører retskraften ikke alene domskonklusionen i en dom, men også dommens præmisser, herunder dem på baggrund af hvilke et omtvistet spørgsmål er blevet løst.

- 10 Den forelæggende ret har anført, at den – for ikke at give anledning til formodninger vedrørende sagens udfald – ikke kan hævde, at de ovennævnte domme er omfattet af retskraftens positive virkning eller ej, men at præmisserne i de to domme, såfremt denne virkning konstateres, kan have betydning for afgørelsen af den verserende sag.
- 11 Hvad der i denne sammenhæng angår det første præjudicielle spørgsmål om begrebet »afgiftspligtig person« som omhandlet i direktiv 2006/112, har den forelæggende ret henvist til Domstolens praksis i sag C-492/08, Kommissionen mod Frankrig, sag C-62/12, Kostov, sag C-463/14, Asparuhovo Lake Investment Company, og sag C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl.
- 12 Den forelæggende ret har imidlertid bemærket, at de af Domstolen specifikt vurderede aspekter i de nævnte sager ganske vist kan give en række nyttige fortolkningsbidrag med henblik på sagens afgørelse, men ikke med sikkerhed afklarer, om en af en advokat udøvede virksomhed, som den i det foreliggende tilfælde omhandlede, ligger inden for anvendelsesområdet for direktiv 2006/112.
- 13 Endvidere har den forelæggende ret anført, at såfremt retten ved en fortolkning af den nationale lovgivning, som er konform med Domstolens besvarelse af det første præjudicielle spørgsmål, konkluderer, at appellants virksomhed er momspligtig, er det nødvendigt at få svar på det andet præjudicielle spørgsmål, dvs. hvorvidt princippet om EU-rettens forrang tillader i en senere sag at fravige retskraften af en endelig retsafgørelse.
- 14 Med hensyn til det andet præjudicielle spørgsmål har den forelæggende ret bemærket, at Domstolen i præmis 38 i dommen i sag C-224/01, Köbler, allerede fastslog, at der ikke hersker tvivl om betydningen af princippet om retskraft, og at såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn gør det påkrævet, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede appellmuligheder er udnyttet, eller efter at appelfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes.
- 15 Henset til anvendelsen af to grundlæggende principper – princippet om EU-rettens forrang og princippet om retskraften af en endelig retsafgørelse med hensyn til en senere sag – som tilsyneladende strider mod hinanden i forbindelse med afgørelsen i den foreliggende sag, ønsker den forelæggende ret oplyst, med

hvilken prioritet de skal anvendes, så meget desto mere fordi de to principper kan føre til diametralt modsatte løsninger af tvisten, nærmere bestemt således, at retten i det første tilfælde kan forkaste påstanden i lyset af den relevante EU-ret, men i det andet tilfælde kan give appellanten medhold på grundlag af de aspekter, som allerede er blevet vurderet i de tidligere afgørelser.

- 16 Den forelæggende ret har ikke fundet domme, hvori Domstolen har besvaret de forelagte præjudicielle spørgsmål, og har afslutningsvis præciseret, at Domstolens nuværende praksis ikke kan finde anvendelse mutatis mutandis i den foreliggende situation henset til dens særtræk.

ARBEJDSDOKUMENT